

The image features a stylized globe with green continents and light blue oceans. Two black silhouettes of men are positioned on top of the globe, shaking hands. The background is a bright yellow gradient. The title 'De mosterd van Abraham' is centered over the globe in a large, bold, black sans-serif font.

De mosterd van Abraham

Felix Sperans

Uitgeverij Gelderland

Eén gered, één verloren

‘Jij hoeft nu toch geen koeien meer te melken, moeder?’ zei Georgette op haast gebiedende toon. ‘Jij kunt elk ogenblik bevallen.’

Net of de duivel er zich mee moeide, braken weinig later de vliezen rond het vruchtwater in de baarmoeder van moeder Mariëtte. Terwijl het vruchtwater nog langs haar benen droop draaide Mariëtte zich ietwat geïrriteerd om naar haar oudste dochter en zei: ‘Ga jij me hier de les komen spellen? Dit is mijn negende dracht hoor. Maar goed, jij hebt gelijk, de feiten geven je gelijk, help mij nu maar op mijn bed en ga Yvonne, de vroedvrouw, in zeven haasten roepen.’

Nog geen uur later kwamen Georgette en Yvonne bij Mariëtte op de kamer. Yvonne vroeg Georgette of zij een ketel water wilde laten koken en wat propere handdoeken brengen. De rest van de benodigdheden had ze zelf meegebracht.

Nadat Yvonne Mariëtte grondig had onderzocht, zei ze: ‘Mariëtte, deze keer heb je geen geluk. Je kind ligt in stuitligging. Ik zal “mijn ijzers” moeten gebruiken, zo vrees ik. Bid jij intussen al maar een paar rozenhoedjes voor een goede afloop. De heilige Rita is een goede toeverlaat. Die helpt bij alles, vooral bij moeilijke gevallen.’

Mariëtte vreesde het ergste. Maar het liep goed af, dat dachten de twee vrouwen toch.

Of het door de stuitligging kwam, of door het gebruik van de verlostang, of door een andere onbekende oorzaak, zeker was dat Anton, zo had Mariëtte haar jongste telg laten dopen, blind bleef tot op zijn zesde levensjaar en dan eindelijk, als bij wonder, toch stilaan begon te zien. Het hele gezin Petermans was daardoor opgelucht en blij, Anton niet in het minst. Eindelijk kon hij zijn ouders, broers en zusters zien, daar waar hij hen tot dan toe had moeten herkennen aan hun stem. Anton dacht zowaar dat hij in de hemel was terechtgekomen. Zijn moeder had hem daar immers dikwijls en veel over verteld. Zo had ze gezegd dat hij later, eens hij in de hemel zou zijn, net zo goed zou kunnen zien als al de anderen dat nu al konden. De hemel dus!

Spijtig genoeg duurde de euforie niet lang ten huize Petermans. Weinig later, op een zekere maandagmorgen, kregen zij, in alle vroegte al, graaf d'Outremont op bezoek. Dat was de kasteelheer waar Louis, hun oudste zoon, werkte, werken, nou ja. Hij hoefde alleen 's nachts aan de rand van de vijver van de graaf te gaan zitten, om daar zo af en toe eens met een lange stok zachtjes op het wateroppervlak te kloppen, zodat de kikkers in de vijver niet zouden kwaken, want daar kon mevrouw de gravin niet van slapen.

De familie Petermans schrok zich een aap toen ze de graaf daar ineens in hun midden zag staan. En dat al zo vroeg in de morgen. Mariette had niet eens al haar koeien al gemolken. Die liet ze dan maar wachten tot ze wist waarom mijnheer de graaf hen met een bezoek kwam vereren.

Tot dan toe hadden ze mijnheer de graaf alleen maar eens op straat zien passeren in zijn koets, en hadden ze hem, 's zondags natuurlijk, ook in het kerkkoor zien zitten, samen met zijn vrouw en zijn dochter Charlotje. Wat een naam trouwens! Nee, ze hadden de graaf al wel eens van nabij gezien ook, vader dan toch. Vader Petermans was ooit immers één keer bij de graaf op diens kasteel geweest, de dag dat hij, samen met zijn zoon Louis, de werkvoorwaarden en het loon voor Louis was gaan onderhandelen. Maar dat was intussen zeker al vier jaar geleden.

Terwijl heel het gezin Petermans daar bedeesd en vol schrik naar de punten van hun blokken stond te kijken, richtte graaf d'Outremont zich tot Baziel, het hoofd van het gezin, en zei met een ietwat Franse tongval: 'Baziel, mijnheer Baziel, ik heb slecht nieuws voor jullie, heel slecht nieuws zelfs. Louis is vannacht in onze vijver verdronken. Niemand weet hoe, maar het is gebeurd en daar ben ik het hart van in. Zoiets had nooit mogen gebeuren. Hoe is het mogelijk!'

Plots was het huis van de familie Petermans te klein, en daverde het op zijn grondvesten. Iedereen begon te roepen, te tieren, te huilen, of te schreeuwen. Niemand wist waar te blijven met zijn verdriet. De graaf was er niet goed van. Zo'n huis vol geschreeuw en verdriet had hij immers nog nooit eerder meegemaakt. Dat kon hij niet verdragen en dus richtte hij zich tot de vader van de overledene en zei: 'Baziel, zou jij nu met mij mee naar het kasteel willen gaan om daar alles te

De ziekte van de gravin

Op een woensdagnamiddag in oktober van het jaar 1921 trok pater Jan naar de bibliotheek van het kasteel om er zich een paar boeken uit te zoeken waar hij nog iets zou kunnen uit bijleren. Tot zijn grote verbazing was de gravin daar net hetzelfde aan het doen. Beiden schrokken van elkaar. Het was de pater die als eerste de stilte verbrak en vroeg: 'Clara, ga jij nu ook beginnen lezen?'

Clara antwoordde: 'Wel Jan, ik heb er schoon genoeg van om hele dagen op mijn bed te liggen mediteren, nadenken, of bidden, en zo dacht ik bij mezelf dat het niet gezond voor me is om altijd in dezelfde kringetjes van mijn gedachten te blijven ronddolen. Door altijd maar over hetzelfde te zitten nadenken, te piekeren, of in het beste geval al wat te mediteren, daar kom je niet ver mee. Daarom heb ik besloten om tussendoor ook al eens een levensbeschouwelijk boek te lezen, alleen weet ik niet welk ik moet kiezen, met welk ik zou moeten beginnen. Kan jij me daar soms bij helpen? Kan jij me daarbij wat goede raad geven misschien?'

'Ik weet uiteraard niet waar jij juist naar op zoek bent, Clara. Ik kan je alleen maar zeggen dat ik momenteel erg veel leer uit de boeken van Sigmund Freud, en misschien nog meer uit die van Carl Gustav Jung en ook wel uit die van Alfred Adler. Het is niet zo dat ik "alles" geloof wat die kerels schrijven, maar ze geven me wel veel stof tot nadenken en ze schrijven, alle drie, in hoofdzaak over het innerlijk leven van de mens. Ze proberen alle drie, elk op hun eigen specifieke manier, uit te zoeken hoe de innerlijke mens, zijn psyche zeg maar, in elkaar steekt, wat ons drijft, ja zelfs hoe we er ziek van worden, zenuwziek in hoofdzaak, ook al hebben zij het ook al wel eens over psychosomatische ziektes, of stoornissen.'

'En, waarom zeg je me dat nu, Jan? Denk jij nu ook al dat ik zenuwziek ben?'

'Nee, Clara, ik weet niet wat jou mankeert, maar hele dagen in bed steken en geen zin hebben om wat dan ook te doen, dat is toch ook niet zo meteen de meest gangbare en gebruikelijke manier om door het leven te gaan. Wat denk je daar immers zelf over? Trouwens, hoe

zie jij jouw toestand anders? Heb jijzelf enig idee waarom je op een dergelijke manier door het leven wilt gaan, ik zei haast "liggen"?'

'Wel, Jan, ik zal je dat eens vlug proberen uit te leggen. Als kind was ik gewillig en gehoorzaam aan mijn ouders. Ik deed alles wat ze me vroegen of opdroegen. Ik geloofde zelfs alles wat ze mij aanleerden en voorhielden te doen. Zelfs bij de zusters op internaat gedroeg ik mij als dusdanig. Maar, op het einde van de humaniora ben ik me vragen beginnen te stellen bij alles wat mijn ouders en de nonnen met me voorhadden, op wat voor soort leven ze mij probeerden voor te bereiden. "Opdringen" is hier meer op zijn plaats, allicht zelfs het enig juiste woord.'

'En, wat was je conclusie?' wilde Jan wel eens weten.

'Mijn conclusie was vlug gemaakt, Jan. Zowel mijn ouders, als de zusters, probeerden mij te kneden tot de persoon die zij zelf voor ogen hadden, zonder mij te vragen wat ik daarvan vond of dacht, of welke mijn wensen, verlangens en aspiraties waren omtrent mijn "eigen" leven.'

'En, wat wilden je ouders en de nonnen dan van jou, denk je?'

'Dat ikzelf ook zuster zou worden, nog min nog meer. Hoe langer en hoe dieper ik daarover nagedacht heb, hoe zekerder ik ervan werd dat mijn overtuiging de enig juiste was.'

'En jij wilde dat niet?' vroeg Jan.

'Nog in geen honderd jaar,' antwoordde Clara vol overtuiging, ietwat geïrriteerd zelfs.

'Wat wilde jij dan wel?' vroeg Jan.

'Ik wilde het "ware" leven leren kennen, in al zijn facetten, en me zeker niet opsluiten in een of ander (slot)klooster.'

'En, wat heb je dan gedaan?' wilde Jan ook nog weten. 'Hoe heb jij je leven daarna dan aangepakt?'

'Wel, na mijn studies ben ik niet eens meer terug naar huis gekeerd. Ik heb toen mijn intrek genomen bij Charles, een ongetrouwde suikernonkel van mij, langs moeders kant. Hij was niet eens zoveel ouder dan ik. Die heeft me de wereld leren kennen. Hij nam me mee naar feestjes, wij gingen samen op reis, en wij bezochten al zijn vrienden en vriendinnen. Om eerlijk te zijn, ik heb zelfs een tijdlang een intieme relatie met hem gehad. Hij heeft me de liefde leren kennen,

Landbouwhulp d'Outremont

Sinds die dag trokken de graaf en de gravin d'Outremont minstens één dag in de week er samen op uit om mensen te bezoeken en na te gaan of ze hun op een of andere manier konden helpen. Ze begonnen bij de landbouwers die een boerderij met landerijen van hen huurden, elf in totaal. Om eerlijk te zijn, zijn ze nooit verder geraakt, gewoon omdat ze uiteindelijk besloten om hun hulp tot die gezinnen te beperken, alleszins toch om mee te beginnen. Wat ze dan voor hen deden?

Eerst en vooral hebben ze al die elf boerderijen bezocht en met hun bewoners gesproken. Ze vroegen naar hun levensomstandigheden en de moeilijkheden die ze daarbij ondervonden.

Na enkele keren, meestal lang, naar hun huurders te hebben geluisterd en daarna lang en diep over hun problemen te hebben nagedacht en met elkaar te hebben besproken en overlegd, besloten de graaf en de gravin een vzw te op te richten onder de naam "Landbouwhulp d'Outremont."

In de kas van die vzw beloofde de graaf jaarlijks vijf percent te storten van de huur die hij voor zijn elf landbouwbedrijven optrok. Hijzelf zou voorzitter zijn van die vereniging, zijn vrouw de secretaresse en de gemeentesecretaris penningmeester. Verder zouden alle elf de betrokken landbouwers automatisch lid zijn van die vzw. In de statuten van die vzw stond onder andere gestipuleerd dat er elke zondagvoormiddag, na de hoogmis van tien uur, zou vergaderd worden in het lokaal van café "Onder den toren." Daar mocht iedereen voorstellen op tafel leggen die het leven van de betrokken landbouwers zou kunnen verbeteren. Er stond ook in vermeld dat zij alle elf hun producten samen zouden aankopen, en dat pas na aanbesteding en vergelijking van de binnengelopen offertes. Ook voor hun verzekeringen zouden ze enkele bekende verzekeringsmaatschappijen aanschrijven om hun premies te willen verlagen als zij allen samen al hun verzekeringen bij hen plaatsten. Verder beloofden alle leden van de nieuw gestichte vzw elkaar met raad en daad bij te staan wanneer een van hen met onvoorziene moeilijkheden te kampen kreeg.

Geloof het of niet, maar het systeem werkte langs alle kanten en iedereen werd er beter van. De landbouwers en hun gezinnen voornamelijk op financieel vlak, terwijl de graaf en zijn vrouw veel voldoening en dankbaarheid ondervonden bij hun werk. En zo was uiteindelijk iedereen tevreden en content!

Het geld dat de graaf en de gravin jaarlijks in de kas van de vzw stopten werd in hoofdzaak besteed aan het uitbetalen van loonwerkers die ingehuurd werden telkens als er iemand op een van de elf bedrijven ziek was, een ongeval had, of met andere onoverkomelijke problemen te kampen kreeg zodat ze hun werk niet (naar behoren) konden doen. Maar, vooraleer er loonwerkers aangeworven werden, probeerden de elf landbouwers de problemen onder elkaar op te lossen, door elkaar te helpen, elk om beurt.

Ik leerde Felix Sperans een paar jaar geleden kennen en volg zijn schrijftalent sindsdien in stille bewondering omdat hij met de regelmaat van de klok als het ware moeiteloos een boek aflevert. Als auteur weet ik zelf maar al te goed wat een krachtsinspanning het vraagt om een boek te schrijven. ‘De mosterd van Abraham’ leest als een trein en staat stil bij de levensvragen die ieder van ons zich stelt: Waar komen we vandaan? Waarom zijn we hier? Wat is de zin van dit leven? Vragen waar Felix al heel lang mee bezig is en die vaak in zijn boeken terug te vinden zijn, zodat we in de woorden van zijn personages veel van hem herkennen.

Een boek dat je doet nadenken en je laat inzien dat wat we op deze aarde moeten doen inderdaad is: elkaar helpen op welke manier dan ook! Moge dit boek een inspiratie zijn voor velen.

Uit het voorwoord van **Birgit van de Wijer**, schrijfster en freelance journaliste

Het werk van Felix Sperans biedt iets wat ik in “echte” literatuur vaak mis. Hier is iemand aan het woord die weet waarover hij het heeft en het in ongeunstelde, heldere zinnen neerzet.

Kristien Hemmerechts, schrijfster

Geen taboe, geen stigma. Dat maakt het werk van Felix Sperans zo bijzonder.
Mieke Craeymeersch, directeur Similes

Felix Sperans (3 januari 1944) is een Belgisch auteur en kunstschilder. Vanaf zijn twaalfde brengt hij enige tijd door in een college voor priesterroepingen. De paters vinden dat hij niet geschikt is voor het priesterambt en hij besluit psychologie te gaan studeren in Leuven. Dit levert voor hem niet de juiste kennis op van het ‘echte leven’. Sperans zet zijn studie stop, trouwt en krijgt twee kinderen. Begin jaren ‘80 wordt hij invalide verklaard en loopt zijn huwelijk stuk. Sperans blijkt zenuwziek. Hij lijdt aan een combinatie van schizofrenie en manische depressie. Om lotgenoten te helpen schrijft hij meerdere boeken en richt hij in 1999 de vereniging ‘Psychiatrieme’ op, waarvan hij jaren lang voorzitter is. Tijdens zijn verblijf in verschillende inrichtingen leert hij schilderen. Zijn werken, abstract en kleurrijk, zijn tientallen malen tentoongesteld. Sperans is getrouwd met de Filipijnse Maria Teresa Malit en woont in Herent.

uitgeverij
GELDERLAND
BOEKEN | KRANTEN | TIJDSCHRIFTEN

